

TRUST

I

THERE IS AN OLD MISCONCEPTION rooted in the hearts of many when it comes to the concept of trust in Hashem [known as *bitachon*]. This term, used by the righteous to name a celebrated and central character trait, has undergone a change, and has mistakenly become a term to describe the obligation to believe in any situation a person finds himself in where he faces an undecided future with two ways apparent – one good and the other not – that surely the good outcome will be the one to occur; if one is doubtful and fears the possibility of the opposite of good occurring, he is lacking in trust in Hashem. This understanding of trust is not correct, for as long as the future has not been revealed through prophecy, the future is not decided, for who knows Hashem's judgments and rewards? No – trusting in Hashem is not that, but rather the belief that nothing happens by chance, and that every-

בְּטָחוֹן

א

טעות נחשבת ונתאזרחת בכל רגעים בפושג בטחון. שם בטחון ה'מלשמש למידה מהללה ומקריית בפי החסידים, נסתובבה בפושג חובה להאמין – בכל מקרה שפוגש האדם ועמיתו לקראת עתיד בלתי מוכרע ושני דרכים בעתיד, אחת טובה ולא שניה – פי בטחון יקרה הטוב, ואם מסתפק וחושש על הפוך הטוב הוא מתפר בטחון. ואין הוראה זו בבטחון נכונה, שכל שלא נתברר פנוצאה גורל העתיד אין העתיד מוכרע, פי מי יודע משפטי ד' וגמולותיו ותברך. אבל ענין הבטחון הוא האמון שאין מקרה בעולם, וכל הנעשה תחת השמש הכל בהכרח מאתו ותברך. והקיות פשלת האמונה על עורקי החיים היא בכלל מידות בני אדם, וכשם שמידת הענוה ומידת הרהמים וכיוצא בהן מן המידות אין להם ממקרי צורת הנשם, שצורת הנשם קשורה בקצב ובמידה,

thing that occurs under the sun is the result of a decree of the Almighty.

The [degree of the] action of faith on the course of life is one of the character traits of human beings. The traits of humility and mercy and suchlike are not subject to the rules of the material world – for material forms are connected to boundaries and measurements: when a material object loses its boundaries it loses its form; a broken clay pot is not a clay pot at all, but just a shard. Human traits are not like that, but rather have different levels, on a scale. Every honest person has some humility and some mercy in his personality, but people differ in the levels of these qualities they possess. So too, the trait of faith has different levels – from the low to the high. Those of little faith are still included among the faithful, for they are not included among the atheists and the heretics; but their faith is weak, and not capable of controlling them, except when it comes to some of the better-known transgressions that are avoided by the entire society. Some people have greater faith, and its effect is more noticeable. The differing levels and grades exist also among righteous people. Though they all live by their faith, they too differ individually, some more elevated than others, and some even more highly elevated than that.

When a person encounters an event that according to the ways of the world involves personal danger to him, it is natural

ואם תפסידי קצפה תפסד צורתה, וכלי שבור אינו כלי אלא חרס, אבל מידות בני אדם מתחלפות למדרגות נעלות זה מזה, ולכל איש ישר יש מופת עונה ומפדת הרתמים, אבל אין בני אדם משתווין בזה, והם זה למעלה מזה, פן מידת האמונה יש בה מדרגות זה למעלה מזה, ומסני אמונה גם פן בכלל מאמינים, פיון שאינם בכלל הפוברים והמינים, אבל אמונתם חלושה, ואין פעלת אמונה שולטת עליהם, רק נגד עבירות היותר מפרסמות ואשר כל הצבור נוקרים בהן, ומתו שאמונתם יותר חזקה ופעלתה יותר נפרת. וכו' . . . והיתה חלופות למעלות ומדרגות פשוטה על קהל הצדיקים החיים באמונתם בכללותם אבל נבדלים בפרטיותם זה למעלה מזה וזה למעלה מזה.

וכאשר האדם נפגש במקרה אשר לפי הנהגה שפועלם, צפוייה אליו סכנה מדרגי הטבע לפחד מטבעת העולם,

to fear the ways of the world; his intense feelings weaken his resolve to remember that we do not live by chance, and that there is nothing stopping the Almighty from saving him and from arranging causes that will change the outcome. When one exercises self-restraint at such a difficult time and internalizes the known truth that this is not a chance misfortune but rather it is all from Hashem, blessed be He, for better or for worse; when one allows one's faith to alleviate the fear and give one the courage to believe in the possibility of salvation; when one allows oneself to understand that nothing that one is facing necessarily tends more towards a bad outcome than a good one – then one has achieved the trait of trust in Hashem.

Part of this trait of trust is to be staunch in one's faith even when one contemplates the possibility of suffering; still, one's heart maintains its awareness that this is not a chance misfortune, for there are no chance occurrences in the world at all – everything is from Him, blessed be He. As Lulianus and Pappus said (T'anis 18b) [when they were condemned to death by the evil Roman ruler and he mocked them, calling upon the God of Chananyah, Misha'el and Azarya, who were saved miraculously, to save them too], "We are deserving of death [because of our personal sins], and if you do not kill us, the Almighty has many killers in the world [who can kill us instead]." All this is part of the trait of trust in Hashem.

וְקוֹשֵׁת רוּחוֹ יִרְפוּהוּ מִלְּזַכַּר שְׂאֵין הַמִּקְרָה אֲדוּנִיָּה לְנוּ וְשְׂאֵין מַעֲצוֹר לָדָּ מִלְּהוֹשִׁיעֵנוּ וּלְהַכִּין מְסַבְּבִים שְׂיִחְלִיפוּ אֶת כָּל הַמְּסוּבָּבִים, וְהַתְּבַלְגָּה בְּשִׂעָה הַקְּשָׁה הֵלֵוּ וּלְהַשְׁרֹת בְּקִרְבוֹ אֶת הָאֵמֶת הַיְדוּעָה, כִּי אֵין כָּאֵן לְפָנָיו שׁוֹם פִּגְעַ רַע מִיַּד הַמִּקְרָה רַק, הַכֵּל מֵאֲתוֹ יִחְבְּרֵנוּ בֵּין לְטוֹב בֵּין לְמוֹטָב, וְאֲשֶׁר שָׂרֵשׁ אֲמוּנָתוֹ מִפִּיגָה פְּחֻדָּתוֹ וְנוֹתָנוֹת לוֹ אִמְץ לְהֵאֲמִין בְּאֲפִשְׁרוֹת הַהַצְּלָה, וְשְׂאֵין לְפָנָיו נִסִּיָּה לְרַעָה יוֹתֵר מִנִּסִּיָּה לְטוֹבָה, עֲנִינוּ זֶה יִקְרָאוּהוּ מֵדַת הַבְּטָחוֹן.

וּמַפְדֵּי הַבְּטָחוֹן לְהַעֲמִיד עֲצָמוֹ עַל גְּדוּדַת הָאֲמוּנָה אֲרֵי בְּהַעֲלוֹתוֹ עַל מַחְשְׁבוֹתָיו צַד הַיְסוּדִים, וְשִׂיחָה לְבוֹ עַר כִּי לֹא הַמִּקְרָה פְּגִיעָתוֹ, שְׂאֵין מִקְרָה בְּעוֹלָם כָּלֵל רַק הַכֵּל מֵאֲתוֹ יִחְבְּרֵנוּ; וְכִמוֹ שְׂאֵמְרוּ לִילְגִינִים וּפְפוּסִים (תַּעֲנִית יח, ב): "וְאֵנוּ נִתְחַבְּבֵנוּ כִּי וְאֵם אֵין אֲפֵה הוֹרְגֵנוּ, הַרְבָּה הוֹרְגִים יֵשׁ לוֹ לְמָקוֹם וְהַרְבָּה יוֹפִים כִּי". וְכֵל זֶה מַפְדֵּי הַבְּטָחוֹן.

In addition, the efforts to counter the danger that people by nature make, are modified in the case of one who trusts: instead of courting wealthy and influential people, and searching for useless strategies, he who trusts in Hashem will examine his deeds and turn his heart to repentance, prayer and charity, in order to remove the evil decree from himself.

2

According to this, faith and trust in Hashem are one and the same – just that faith is the general approach of the believing person, and trust is the person's approach to himself, with faith being the theory, and trust being the practice. It is easy to trust at times when the need to trust does not play an important part in one's life; but it is much more difficult to have trust at times when it is indeed called for. It is easy to speak of trust when it is just in theory, and not in practice; at times like that, a person is just enjoying beautiful and pleasurable dreams, and as time goes on he fools himself – and others – into thinking that he indeed possesses greater trust in Hashem than his peers, when the reality is that he is using this attribute to make his dreams of an unknown future more pleasant.

The real test that can decide whether a person really believes in what he is saying – whether he really does place his trust in Hashem or has just trained himself to speak of that trust all the time, without it being part of him – is when he meets

גם עלויות של ההצלחה ששׂרבעת בני האדם להשתדל בהן מלשתנות אצל הבוטח, כי תחת לרדוף אחר נדיבים ושׂרים ולבקש תחבולות שׂוא, יפשפש הבוטח במעשׂיו ויפנה את לבו להשׂויה, תפלה וצדקה להעביר את רע הנורה.

ב

ולאמור, האמונה והבטחון אחת היא, רק האמונה היא הפבט הכללי של בעליה, והבטחון הפבט של הפואמיו על עצמו, האמונה בבחינת הלכה, והבטחון בבחינת מעשה. נקל להיות בוטח בשעה שאין עפר התפקיד של הבטחון, אך מה גשה להיות בוטח בשעת תפקידו באמת. נקל לשׂור בפיו ובשפתייו את הבטחון, שהוא להלכה ולא למעשה, רק במתענג על דמיונות מזהירים ומשפוחים, ומרב הימים הוא מטעה את עצמו ומטעה את אחרים, פי אמנם עלה על בני גילו במדת הבטחון, ולאמתת הדבר מלשפל במדה זו להטבת חלומות ושמים על העתיד הפמוס.

ואמנם בואת יבתו אם פיו ולבו שׂיו, האם בוטח הוא באמת או אך למד לשׂורו לצפצפי: "בטחון, בטחון", ובלבו לא קוננה. פאשׂר נפגש במקרה הדורש בטחון, נאשׂר

up with a situation that demands that he indeed place his trust in Hashem. At such a time the role of trust is to guide his actions, heal and sooth him. Does he turn to the trait of trust, and actually trust in Hashem? Or does he, particularly at this time, not make use of it – turning instead to unreliable mortal allies, or to useless and ignoble strategies?

3

What we see in life is people like Reuven, who is a moral person, always speaking of trust in Hashem, condemning excessive efforts in life, and expressing his abhorrence of constant pursuit of financial means. Indeed, he is a successful person: he lacks no customers in his store, and he does not need to expend efforts in that direction. He loves the concept of trust in Hashem, because even that concept smiles upon him.

And suddenly, we are surprised to see Reuven, that great truster in Hashem, conferring secretly with his assistants and consultants as to how to stop a potential rival who plans to open a store just like his. Reuven is very upset by this threat; at the beginning he keeps his feelings to himself, because he is embarrassed to reveal them to his acquaintances, fearing their derision. But with time he loses his sense of shame, and begins to act openly with the aim of preventing the rival from carrying out his plan. Gradually he gravitates towards the crooked path, and his sense of shame evaporates: he openly commits low and

בְּשָׁעָה זוֹ תַפְקִידוֹ שֶׁל הַבְּטָחוֹן לְנַהֲלוֹ, לְהַחְלִימוֹ וּלְרַפְאוֹתוֹ, הַאֵם בְּשָׁעָה הַקְּשָׁה הַזֹּאת פְּנֵה אֶל הַבְּטָחוֹן וּבְטַח בּוֹ? אִם כֵּן, יוֹקֵא בְּשָׁעָה זוֹ לֹא פְנֵה אֶלְיוֹ, וּפְנֵה אֶל רֵעִים וְשֵׁשׁי כֶּבֶד, אֶל אֲמִצְעִים מְנוּיִם וְתַחְבּוּלוֹת שְׂוֹא.

א

וְמֵה שְׂאֵנו רֹאִים בַּחַיִּים: רְאוּבוֹן – אִישׁ מוֹסְרֵי וְזִמְרַת הַבְּטָחוֹן עַל דֶּל שְׁפֹתָיו, תְּמִיד מְנַזֶּה אֶת רַב הַהַשְׁתַּדְּלוּת, וְתַחְבֵּב אֶת הַרְדִּיפָה אַחַר פּוֹרְנִסָה, וְאֲמָנָם הוּא אִישׁ מַצְלִיחַ, וּבְחִנּוּתוֹ לֹא יִחַסֵּר לוֹ לְקוֹחוֹת וְאֵינֶנּוּ יוֹקֵא לְרַב הַשְׁתַּדְּלוּת, אֲמָנָם אוֹהֵב הוּא אֶת הַבְּטָחוֹן כִּי הֵלֵא גַם הַבְּטָחוֹן מֵרְאֵה לוֹ פְּנִים שׁוֹחֲקוֹת.

וְהִנֵּה נִפְתַּעְנוּ פְתָאִם לְרֵאוֹת אֶת רְאוּבוֹן הַבוֹשֵׁם מִתְלַחֵשׁ עִם נַעֲרָיו וְאֲנָשֵׁי עֲצוֹתוֹ אִיךָ לְהַפְּרַעַת רַעְיוֹנוֹ, הַאֲמַר לְפָתַח חֲנוּת פְּמוֹתוֹ, וְהוּא מְלֹא עֲצָב מְזוּהָ, וּבְהִיּוֹת תַּחְלָתוֹ רַק בְּחִבּוּיוֹ לְבוֹ וּמִתְבַּיֵּשׁ לְגַלּוֹת הַדְּבָר, פֶּן יִהְיֶה לְחֹרְפָה בְּעֵינֵי מַפְרִיזוֹ, הוֹלֵךְ וּמְאַבֵּד גַּם מִדַּת הַבוֹשָׁה בְּסוּפוֹ, וּמִתְחַלֵּל בְּהַשְׁתַּדְּלוּיוֹת וְגִלּוּיֹת לְהַנְיָא מִתְשַׁבֵּחַת רַעְיוֹנוֹ, וְלֹאֵס לֹאֵס הוֹלֵךְ וּמִתְקַדֵּם בְּדַרְךְ עֲבָלְתוֹנוֹ, וּמִדַּת הַבוֹשָׁה תִּמַּס, תִּהְיֶה מְשֻׁבָּב לְכַבּוֹ, וְעוֹשֶׂה בְּגִלּוּי מַעֲשִׂים נְכוּזִים וּפְעוּלוֹת שְׂפִלוֹת לְעֵין פֶּלַי חַי, וְהַתְּחַרְרוֹת שְׂבִינּוֹ וּבִיָּו רַעְיוֹ מִתְפַּרְסְמֵת

TRUST

deplorable actions – in public. The competition between him and his rival becomes widely known, and is the talk of town – and still he feels no shame, but rather comes up with baseless and untrue reasons and explanations in order to justify his actions. Over time he becomes even more sophisticated and adds new explanations, claiming that everything he is doing against this rival is for the sake of Heaven and is morally acceptable. He actually fools himself into believing this, and fools others as well – simple people or those who love a good fight, and usually he attracts fight-mongers and gossip-lovers; Satan creates peace between them all so that they can build a stable fortress of strife and arguments, speaking evil of others, lies, tale-bearing and baseless hatred – all of which shorten men's lives. It is possible to find this negative scenario even in matters that are completely spiritual, in certain situations and in ambiguous cases. All the tools of destructive divisiveness appear in these too, just like in other matters.

4

The reward we hope to gain from mentioning these points is that by recording these negative aspects in all their severity, we are forced to recognize the wrongness of false trust [when a person believes he is trusting in Hashem, but in reality he is not].

Lack of trust in Hashem is a fault in any thinking person,

בטחון

תכלית הפרסום ונעשה לשיחות הימים, ולא ידע הפלם, ובודה טעמים ונמוקים אשר בשר יסודם כדי להצדיק את מעשיו, עוד מתחפם להוסיף באורים חדשים לבקרים, שכל מה שמתחזקת נגד רעהו הוא לשם שמים ועל פי תורת המוסר, ומשלה את עצמו להאמין פו, ומטעה גם וזלזול קטני הדעת או אהבי קטנות, ועל הרב מתלקטים סביבו רודפי מריבה וחוכבי רכיל והשטן מטיל שלום ביניהם, ונבנה על ידיו מבצר קים של קטנות ומריבות, לשון הרע, רכילות, שקר, שנאת חנם מארבי ימים ושנים, ואינו מו הנמנע להפגש בגורל הרע הזה גם בעסק רוחני לגמרי, באפנים מיוחדים, ובמקרים מערפלים, וכל סדרי מולקת מתנהגים גם אצלם במשטר הנהוג דבר דבר על אפניו.

7

הנמול המקנה לנו מהשלוח הדברים על הספר פי בהעלותנו את הגנות על הספר, באים הדברים הלוקחים ומספרותם על פנינו להפיר את הגנות של בטחון מנוי.

ואם אמנם שלילת הבטחון – מתסור בנפש המשלוח,

וְכַמְעַט שָׁאִין לוֹ חֵלֶק בְּעַקְרֵי הַיְהוּדוּת, אֲדוּ הָלִי מֵרַ מִזֵּה
 – בְּטַחֲוֹן הַמַּזְוִי. וּבְהִיּוֹת הַזְוִי שְׁלִילָה מַחְלָטִית, וְאִין לְהַזְוִי
 מִתַּר עַל הַמְשַׁלֵּל, הַרְבֵּה מִן הַשְׁעָרִירִיּוֹת וְהַהֲרָסָה בְּבוֹסֶת
 הַזְוִי, אֲשֶׁר הַמְשַׁלֵּל נָקִי מֵהֶם. פִּי הַמְשַׁלֵּל – מְשַׁלֵּל מִן
 הַבְּטַחֲוֹן, וְהַזְוִי – מְשַׁלֵּל מִבְּטַחֲוֹן וּמְחַבֵּב בְּזוּי, הַמְשַׁלֵּל
 לֹא יִמְשֹׁךְ אַחֲרָיו הַנִּיכִים לְהַנְכִּים בְּתוֹרַת הַבְּטַחֲוֹן, וְהַזְוִי
 מַעֲמִיד תְּלִמִּידִים הַנִּיכִי הַזְוִי: הַמְשַׁלֵּל לֹא יִגְרַם עֲוֹן חִלּוּל
 הַשֵּׁם רַחֲמֵנָא לִיצְלוֹ, אֲבָל הַזְוִי פֹאֲשֶׁר מַתְנַלֵּה קְלוֹנוֹ
 וּמְחַפְּרָסִים עַל־לִוְחָיו הַמְתַּעֲבוֹת נִגְדֵי שְׂמֵעוֹן רַעוּהוּ, אֲמִירִים:
 “פְּלוֹנִי שְׂלָמֵךְ מוֹסֵר פְּמִה מְגֹנִים מַעֲשֵׂיו, וְכַפָּה מְכַעְרִי
 תְּחַבּוּלִיתִיו!”

ה

וְאִין מִדַּת הַבְּטַחֲוֹן קִנְיֵן הַלֵּב, וּמְשַׁבֵּעַ הַבוֹטֵחַ בְּאֵמַת בְּהַצְנַע
 לְכַת וְלֹא יִשְׁמַע מִפִּי פִי הוּא מִן הַבוֹטְחִים, וְגַם בְּלִבּוֹ הוּא
 נֶאֱמָר עַל חֲסִירוֹן בְּטַחֲוֹנוֹ וּמַעֲשֵׂי שְׁלֵמוֹתוֹ בְּזוּהוּ, וְרַק לְמַעֲשֵׂה
 הַלֵּוָה עֲמוֹ בְּטַחֲוֹן וְעֲצֻמָּה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. לֹא יִחַת אִם רַעוּהוּ
 פּוֹתַח חֲנוּת, יִשְׁפֹּדֵל עוֹד לְעוֹר לְרַעוּהוּ, לְתַקְנֵי בְּעֵצָה טוֹבָה,

51

and a person who lacks that trust comes close to having no
 part in the basic tenets of Judaism, but a false sense of trust
 is far worse than that, and it is wholly bad. The person who
 trusts falsely is no better than one who does not trust at all.
 He who does not trust avoids much of the outrage and the
 destructiveness associated with the false trustor. For he who
 lacks the trait of trust in Hashem totally – simply lacks it; but
 the false trustor not only lacks it, but is also to be condemned
 for his falsehood. He who lacks trust will not attract disciples
 nor teach them about trusting in Hashem, whereas the false
 one teaches others to be false like him. He who is totally with-
 out trust will not cause any desecration of Hashem's Name
 [chillul Hashem], but when the falsehood of the false one is
 revealed, and his despicable actions against his fellow-man
 become known, then people say of him: "Look at that man
 who studied morals [mussar] – and see how shameful his
 actions are, and how ugly his ruses."

5

Indeed, the dwelling place of the attribute of trust is within
 the heart. The true possessor of the trait of trust is naturally
 modest, and you will not hear from him that he belongs to
 the camp of those who trust in Hashem. In his heart, as well,
 he bewails his lack of trust and lack of perfection in this trait;
 his trust and feeling of strength based on his belief in Hashem

50

manifests itself only in practice: He will not be afraid if his friend opens a store – in fact he will make efforts to help him, give him good advice, assist him and in general be concerned for his welfare. When a person does acts of kindness for someone who intends to compete with him, the world is enriched by this additional holiness; because of this action, more honor and praise are showered on His faithful, and happy are this person and his generation.

As light differs from darkness, truth differs from falsehood – and the true kind of trust in Hashem differs from the false.

6

Even though the main point of trusting in Hashem is an obligation of the heart, with some practical mitzvos connected to it, such as the obligation to refrain from acting against others, still, there are some limitations relating to the efforts that one is allowed to make. Sometimes trusting clashes with worldly efforts and prohibits specific steps. We have the obligation to consider carefully any act before we do it, making sure that it is in keeping with the trait of trust. Our Sages said in the Midrash Rabbah on *parashas Miketz* that Yosef Hatzaddik's exertion in asking the Chief Butler to remember him to Pharaoh showed that he was not serious enough in his trust of Hashem. The verse says "Happy is the man who places his trust in Hashem" – that is speaking of Yosef, "and does not

לעשות עבדו, ולשקד על תפניתו. וכמה מן הקדושה מוסיף בעולם לראות איש עושה קסד עם המתעמד להתקרות עמו, ומוסיף תהלה ליראיו ותברו, אשריו ואשרי דורו.

יתרון אור מן החשך – יתרון האמת מן השקר, ויתרון בטחון אמתי מבטחון כוזב.

1

אם כי עקרי הבטחון מחובת הלב, ומסתעפים מפניו מצוות מעשיות בחובה של מניעה מפעולות נגד חברו, יש בזה גם גדרים בפעולות של השתדלות המותרת, ולפעמים הבטחון מתנגד להשתדלות ואסר אמצעים מיוחדים. והנה נתחייבנו לדון במחשבותנו כל פעולה שרם עשייתה אם היא מספקת מפרט הבטחון. והבחינו זכרונם לברכה אמרו במדרש רבא כמיז, כי השתדלותו של יוסף הצדיק לבקש משר המלכים: "והפרתני", היתה כולול במדת הבטחון. ואמרו: "אשרי הנבר אשר שם די מבטחו" (תהלים מ, ה) – זה יוסף, "ולא פנה אל רהבים וגו'" (שם) – שבטביל שפנה אל שר המשקים נתוסף לו שתי שנים. רצה לומר, יוסף ידע

turn to untrustworthy people": Because Yosef approached the Chief Butler it was decreed that he would stay in prison for an additional two years. In other words, Yosef knew that his salvation was not dependent on any exertion on his part, and that everything comes from Hashem, but since human beings are obligated to act, and not to depend on miracles, Yosef obligated himself to make use of the opportunity and to enlist the help of the Chief Butler. But it is not in the nature of people of that rank to remember and to do favors, and therefore this act of Yosef's was not appropriate – since it was an act of desperation. A desperate person does anything he can, even futile actions – which someone who trusts in Hashem should not do; he is not obligated to take such actions. This act of Yosef's, as it were, was akin to throwing dust on the glory of his faith and trust in Hashem, and since it was not obligatory, it was forbidden. Our Sages here are referring to Yosef's action, not to the extent of his trait of trust. Yosef knew that no human being could help him – only Hashem. But his feeling of obligation to ask the Chief Butler, according to the tradition of our Sages, came from a mistake in judgment; he should not have turned to untrustworthy sources of help.

There is more to the trait of trust – for a holy spirit rests on the one who trusts in Hashem, accompanied by a strength

שאינו הצלחתו תלוייה בהשתדלותו והכל מיד ד', אבל בהיות שנותחב האדם בפעולות ולא לסמוך אנוסא, חב יוסף את עצמו לשמש בהודמונות זו ובלקש משר המשקים. ואמנם בהיות שלפי תבונת הרבנים אין בטבעו לזכר ולהיטיב אין ראוי המעשה הזה רק מתוך האוש, והמלאש עושה כל מה שיכול אף דברים הרחוקים מפל תועלת. אבל אין לבטח לעשות כמו אלה, ואין פעלה זו מפעולות החובה, ויש במעשה זה כעין ורית אבק על זמר האמונה והבטחון, ואחרי שאינה חובה היא אסורה. וכונת הוד"ל על הפעלה וכל על מדת הבטחון של יוסף תלילה, ודע יוסף שאין עור מפן אדם בלתי מיד ד' לבד, אבל מה שיחב עצמו לישאל משר המשקים לא היה לפי קבלת הוד"ל דין אמת, אלא לא היה לו לפנות אל רבנים.

יש עוד מפרדת הבטחון, פי על הבוסת שורה רוח קדש ומתקלה עמו רוח עז המבשרו פי אמנם יעזרהו ד', וכמו

TRUST

of spirit that tells him that Hashem will indeed help him, as David Hamelech said, "If you bring a host upon me, my heart will have no fear; if a war comes upon me [in this I will trust]." This matter varies according to the level of the person's trust and his degree of holiness. [In other words, the conviction of a person who has complete trust in Hashem, can indeed bring about a good outcome as opposed to a bad one].

בטחון

שְׁאֵמֵר יְיָד הַמַּלְאָךְ עִיָּה (תהלים כו, ג): "אם תִּחַנֶּנּה עָלַי מִחַנָּה לֹא יִירָא לִבִּי, אִם תִּקְוִים עָלַי מִלְחָמָה וְגו'"; וְיָהּ עֵינָיו מִתְחַלְּףֵי לִפְי מַעֲלֵת הַבּוֹטָח וְרַב קוֹדְשׁוֹ.

א
ב
ג